

پدافند معنوی

علیرضا وکیلی/در شرایطی که بیش از ۳۰ شبانه‌روز است پنجه در پنجه استکبار جهانی و صهیونیسم انداخته‌ایم، باید بدانیم که پیروزی تنها در گرو قدرت آتش و تجهیزات نیست. در کنار اقتدار موشکی مدافعان میهن، ما به یک «رادار معنوی» برای اتصال به منبع قدرت مطلق نیاز داریم؛ راداری به نام «توسل». قرآن کریم در آیه ۲۷ سوره مبارک فرقان، وزن حقیقی انسان را در پیوند با پروردگار می‌سنجد: «قُلْ مَا يَتَّبِعُونَ لَكُمْ رُبِّي لَوْلَا دَعَاؤُكُمْ بَكَوْا پروردگارم برای شما وزنی (ارزشی) قائل نیست اگر دعای شما نباشد؛ این آیه، قانون «اقتدار درونی» ماست. رهبر شهید و والامقام با استناد به این حقیقت، بارها تأکید می‌کردند که در مواجهه با حوادث سهمگین ملی – چه نبرد نظامی و چه بلاهای دیگر – دست توسل به سوی خدا، کلید دفع «بلاهای بزرگ» است. ایشان معتقد بودند که دعا، صرفاً یک منسک فردی نیست، بلکه ابزاری است که عناصر مؤمن و متقی، به‌ویژه جوانان باصفای ما، می‌توانند با آن معادلات مادی دشمن را برهم بزنند. درواقع، «آیات نصرت» به ما می‌آموزند که وقتی جامعه با تضرع (تضرعاً و خیفه) به درگاه الهی پناه می‌برد، نصرت غیبی همچون دژی نفوذناپذیر، امنیت روانی و اقتدار ملی را در برابر جنگ روانی و ائتلاف شیاطین، صیانت می‌کند. دعا در شرایط جنگی، مانند «شارژ باتری اراده» است. همان‌طور که پیشرفته‌ترین تجهیزات پدافندی بدون انرژی کار نمی‌کنند، روح جامعه نیز بدون توسل به ائمه اطهار^(ع) در برابر فشارهای طولانی مدت، دچار «خستگی و روزمرگی» می‌شود. پیروزی از آن ملتی است که ناله شبانه‌اش، پشتوانه سیلی روزانه‌اش بر چهره دشمن باشد.

دریافتیم که ناله شبگیر مستجاب صد گنج سعادت به دعا باز می‌کند برای «کمال معرفت»، بیاییم با تقویت روحیه همدلی و حضور حماسی در مساجد و میادین، از سلاح «دعا» برای دفع بلا و یاری مدافعان مسلح کشورمان بهره بگیریم. این جنگ، نبرد اراده‌هاست و اراده‌ای که به «بیع الانام» و «نبی مکرّم اسلام»^(ص) متوسل شود، هرگز نمی‌شکند. نصرت الهی در یک قدمی کسانی است که قلبشان با یاد خدا، آرام و گامشان در مسیر مقاومت، استوار است.

مشاوره

تقویت پیوندهای خانوادگی در شرایط جنگی

محمدجواد علیپورا درباره سازگاری خانواده با شرایط جدید و اختلال در روال عادی در زمان جنگ، نظم زندگی و روال عادی، دستخوش تغییرات بنیادین می‌شود. این دگرگونی‌ها، چه در سطح کلان جامعه و چه در بطن خانواده، فشارهای روانی و استرس زیادی به همراه دارد. سازگاری با این وضعیت جدید، نیازمند رویکردی عمیق و معنوی است که آموزه‌های دینی به بهترین شکل آن را تبیین می‌کنند.

اولین گام در سازگاری، پذیرش واقع‌بینانه شرایط. قرآن کریم می‌فرماید: «لَنْ يُغَيِّبَ اللَّهُ مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا» (توبه، ۵۱). این آیه به ما می‌آموزد که بسیاری از اتفاقات خارج از کنترل ما هستند، اما واکنش ما به آن‌ها، کاملاً در حیطه اختیارمان است. پذیرش به معنای تسلیم منفعلانه نیست، بلکه به معنای درک محدودیت‌ها و تمرکز بر آن چیزی است که می‌توانیم تغییر دهیم. در خانواده، این یعنی گفت‌وگو درباره نگرانی‌ها، اما نه غرق شدن در آن‌ها و یعنی برنامه‌ریزی برای آینده نزدیک با درنظر گرفتن واقعیت‌های موجود؛

تقویت انعطاف‌پذیری و ایجاد روال‌های جدید. زندگی در زمان جنگ، ایجاب می‌کند که روال‌های گذشته را با روال‌های جدید جایگزین کنیم. پیامبر اکرم^(ص) می‌فرمایند: «الضَّبْرُ مِفْتَاحُ الْفَرَجِ، صبر، کلید گشایش است.» این صبر، فعالانه است؛ یعنی تلاش برای یافتن راه‌های نو، برای مثال، اگر رفت‌وآمدها محدود شده است، می‌توان زمان‌هایی را برای بازی‌های خانوادگی در خانه، مطالعه مشترک یا حتی آشپزی گروهی درنظر گرفت. این روال‌های جدید، حس کنترل را بازمی‌گرداند و از احساس درماندگی می‌کاهد؛

حفظ روحیه امید و توکل. خداوند می‌فرماید: «إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا» (انشراح، ۶). این وعده الهی، چراغ راهی در تاریک‌ترین لحظات است. امید، موتور محرکه سازگاری است. در عمل، می‌توان با مرور خاطرات خوش گذشته، تمرکز بر نقاط قوت اعضای خانواده و سپردن آینده به خداوند، امید راننده نگه داشت. این توکل، نوعی آرامش روانی عمیق ایجاد می‌کند که اضطراب ناشی از ندانستن آینده را کاهش می‌دهد؛

تقویت حمایت اجتماعی درون خانواده. امام علی^(ع) می‌فرمایند: «الْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْأَنْبِيَاءِ يَتَدَبَّرُ بَعْضُهُمْ بَعْضًا، مؤمن برای مؤمن، مانند بنایی است که اجزای آن یکدیگر را استحکام می‌بخشند.» در زمان جنگ، اعضای خانواده باید بیش از پیش حامی یکدیگر باشند. این حمایت می‌تواند با گوش دادن فعال به حرف‌های هم، ابراز محبت کلامی و غیرکلامی و تقسیم مسئولیت‌ها برای کاهش بار روانی بر دوش افراد خاص، نمود پیدا کند؛

بازنگری در اولویت‌ها. جنگ، معیارها و ارزش‌ها را بازتعریف می‌کند. ممکن است چیزهایی که پیش از این مهم تلقی می‌شدند، اهمیت خود را از دست بدهند و مسائل حیاتی‌تری چون امنیت، سلامتی و انسجام خانوادگی در اولویت قرار گیرند. این بازنگری، به ما کمک می‌کند تا انرژی خود را صرف مسائل واقعاً مهم کنیم.

سازگاری با شرایط جدید در زمان جنگ، فرایندی تدریجی است. با تکیه بر ایمان، امید و استفاده از راهکارهای عملی برگرفته از آیات و روایات، می‌توان از این دوران پرتلاطم عبور کرد و حتی شاهد رشد و تعمیق روابط خانوادگی بود.

احکام

حکم بوسیدن آرم وسط پرچم ایران بدون وضو

احمد عدالتیان/ در این شب‌ها که همه با حضور در خیابان، مشغول مبارزه با دشمن هستیم، کوچک و بزرگ و پیر و جوان، پرچم مقدس جمهوری اسلامی ایران را در کوچه و خیابان، ماشین و سردر منازل، برمی‌افرازیم و از آن استفاده می‌کنیم و خوب است که حکم شرعی دست زدن و بوسیدن نام خدا در وسط و بالا و پایین رنگ سفید پرچممان را بدانیم. حکم اصلی این است که مشهور علما معتقدند مس و بوسیدن اسم‌های خداوند باید با وضو انجام شود و این حکم شامل پارچه و کاغذ و هر چیزی می‌شود که اسم خداوند روی آن نوشته شده باشد، اما حکم شش و بوسیدن آرم وسط پرچم با حکم الله اکبرهای حواشی سه رنگ پرچم ایران در نگاه بعضی فقها متفاوت است.

مس و بوسیدن آرم وسط پرچم ایران بدون وضو:
امام شهید، آیت‌الله العظمی خامنه‌ای و آیت‌الله العظمی مکارم شیرازی: بهتر است بدون وضو مس نشود.

حضرت امام خمینی^(ع): آیت‌الله العظمی سیستانی و آیت‌الله العظمی شبیری زنجانی، بنا بر احتیاط واجب، جایز نیست.

مس و بوسیدن الله اکبرهای حواشی سه رنگ پرچم ایران، بدون وضو:
حضرت امام خمینی^(ع): آیت‌الله العظمی جواد آملی و آیت‌الله العظمی نوری همدانی، حرام است.

امام شهید، آیت‌الله العظمی خامنه‌ای و آیت‌الله العظمی مکارم شیرازی: بهتر است بی‌وضو مس نشود.

آیت‌الله العظمی سیستانی، آیت‌الله العظمی مکارم شیرازی، آیت‌الله العظمی وحید خراسانی و آیت‌الله العظمی شبیری زنجانی: به احتیاط واجب، جایز نیست.

بررسی میراث ماندگاری که رئیس مذهب تشیع برای ما به یادگار گذاشتند

امام صادق^(ع)، الگوی کنشگری اجتماعی آگاهانه

گفت‌وگو

آمنه مستقیمي | اگرچه قرن‌ها از دوران حیات و امامت امام صادق^(ع) فاصله گرفته‌ایم، هنوز هم آن نهضت علمی و آن تدابیر مبارزاتی حضرت برای ما رهنما و راهگشاست و می‌تواند گرگشایی کند. در آستانه سالروز شهادت آن امام همام و در گفت‌وگو با حجت الاسلام والمسلمین جواد سلیمانی، عضو هیئت علمی مؤسسه امام خمینی^(ع)، استاد معارف اسلامی و همچنین کارشناس برنامه‌های تلویزیونی «سوره» و «ماجرأ»، تأثیر این آموزه‌ها برای امروزمان را بررسی کرده‌ایم.



اهل بیت^(ع)، با عاشرأ، مرجعیت یافتند

پس از قیام عاشرأ و پایان دوران امام سجاد^(ع) در جامعه اسلامی دو اتفاق افتاد، نخست به برکت خون سیدالشهدا^(ع)، بعثت مجددی در قالب انگیزه دفاع از دین و احکام دینی و مبارزه و جهاد فی سبیل الله در بخشی از امت پیامبر^(ص) پدید آمد و در پی آن، قیام مردم مدینه، توأبین و مختار و زیدبن علی^(ع) رخ داد. تحول دوم، رجعت دینی مردم به اهل بیت^(ع) بود، برخلاف زمان امام علی^(ع) و امام حسن^(ع) و امام حسین^(ع) که مردم، مسائل دینی را چندان از ائمه^(ع) نمی‌پرسیدند و افراد دیگری همچون عبدالله بن عمر، کعب الاحبار مرجع دینی جامعه شده بودند که فرهنگ اسلام ناب را در معرض خطر قرار داد، لذا سیدالشهدا^(ع) در مقابله با اسلام اموی، قیام کردند و فرمودند: «مثل من با مثل یزید، بیعت نمی‌کند.»

شیعیان عصر امام صادق^(ع)، به قدر کفایت، ولایت‌مدار نبودند

مشابه این اتفاق در زمان امام صادق^(ع) رخ داد، البته در آن دوران عده‌ای از شیعیان، ولایت‌مداری لازم را نداشتند، یعنی وقتی امام صادق^(ع) فرمودند «بنی عباس فریبکار هستند»، حتی افرادی از منسوبان به اهل بیت^(ع) با حضرت مخالفت کردند! آفت جهان اسلام در آن دوران، این بود که همه افرادی که در جبهه حق و شیعی بودند، بصیرت لازم را نداشتند. ما باید مراقب باشیم که در انقلاب ما این اتفاق نیفتد و هرچه ولی‌زمان ما گفت، چشم بگوئیم؛ چون با رأی ۹۰ درصدی خبرگان، ایشان در تدبیر و سیاست، تقوا و عدالت، اسلام‌شناسی و فقاقت، معدل بالاتری از دیگران دارند، پس اگر گفتند سکوت یا جنگ، همه را بپذیریم.

زمینه‌ساز ظهور می‌شویم

امروز انقلاب اسلامی به عنوان یک مکتب سیاسی اجتماعی بزرگ در حال تبدیل به یک جریان قوی در ملت‌هاست. وقتی این اتفاق افتاد، زمینه برای ظهور آماده می‌شود، چون وقتی ملت‌های مختلف با حقیقت اسلام، حکومت اسلامی و اسلام اجتماعی از ناامشان سوء استفاده می‌شود. به نظر می‌رسد بعد از شهادت رهبر فرزانه انقلاب، شبیه این اتفاقات در جامعه ما نیز رخ خواهد داد. اتفاق اول، رشد انگیزه جهادی و مبارزه با استکبار و بعثت مردم، درحالی‌که تا همین مدتی قبل، بسیاری از آن‌ها این‌گونه در صحنه حضور نداشتند با گلابه داشتند یا فریب تبلیغات را خورده بودند اما خون فائد شهید انقلاب، جامعه اسلامی را برانگیخت، مثل دوران وقوع عاشرأ.

استمرار بعثت خون، از عاشرأ تا امروز

سومین ثمره خون امام حسین^(ع)، مرجعیت یافتن سیاسی بود. تا جایی‌که عباسیان از امام صادق^(ع) درخواست واگذاری حکومت را کردند، اما ایشان نپذیرفتند، چون می‌دانستند از ناامشان سوء استفاده می‌شود. به نظر می‌رسد بعد از شهادت رهبر فرزانه انقلاب، شبیه این اتفاقات در جامعه ما نیز رخ خواهد داد. اتفاق اول، رشد انگیزه جهادی و مبارزه با استکبار و بعثت مردم، درحالی‌که تا همین مدتی قبل، بسیاری از آن‌ها این‌گونه در صحنه حضور نداشتند با گلابه داشتند یا فریب تبلیغات را خورده بودند اما خون فائد شهید انقلاب، جامعه اسلامی را برانگیخت، مثل دوران وقوع عاشرأ.

شیعه و اهل سنت از علم امام صادق^(ع) بهره بردند

کار علمی ایشان در آن زمان دو جهت داشت، یک جهت، فروعات فقهی و جهت دیگر، تکیه بر مسئله ولایت در اصول و اعتقادات، چنان‌که امام صادق^(ع) در منامی فرمودند: «بعد از رسول خدا^(ص)، خلیفه اول امام علی^(ع) است، سپس امام حسن^(ع)، بعد امام حسین^(ع)، و به ترتیب نام می‌برند تا خودشان می‌فرمودند: «اکنون من امام هستم.» این کار سیاسی بسیار مهمی بود. این فرهنگ‌سازی از امام سجاد^(ع) شروع شد. درواقع امام صادق^(ع)، مبارزه سیاسی را در قالب تبیین مبانی حکومت اسلامی انجام می‌دادند. هدف کار علمی امام صادق^(ع) نیز این بود که مکتب را از استحاله و تحریف نجات نکرده‌اند. وظیفه ما در مقابل ولایت فقیه، بصیرت و تابعیت محض است.

ولایت فقیه را فهم کنیم

چهل داخل و دشمنی‌های دشمنان خارجی، دوتیغه برای قطع جریان اهل بیت^(ع) در تاریخ اسلام بوده‌اند و هنوز هم این روند در میان برخی‌ها ادامه دارد و همان‌طور که در زمان امام صادق^(ع) مفهوم ولایت حضرت درست فهم نشد، امروز نیز چنین است و برخی‌ها معنای صحیح ولایت فقیه و تبعیت از آن را نمی‌دانند، آن‌ها این مفهوم را که ولی فقیه نایب امام زمان^(عج) است، درست درک نکرده‌اند. وظیفه ما در مقابل ولایت فقیه، بصیرت و تابعیت محض است.

حجت الاسلام والمسلمین سلیمانی؛ با نگاه به آنچه امام صادق^(ع) انجام دادند، ما باید علاوه بر تبیین مبانی حکومت اسلامی برای نسل‌های بعد، به تولید علوم انسانی و اسلامی اهتمام داشته باشیم

علوم انسانی اسلامی تولید کنیم

با نگاه به آنچه امام صادق^(ع) انجام دادند، ما باید علاوه بر تبیین مبانی حکومت اسلامی برای نسل‌های بعد، به تولید علوم انسانی و اسلامی اهتمام داشته باشیم؛ چون باعث می‌شود وزارتخانه‌های ما براساس اسلام اداره شوند. اگر تربیت اسلامی نباشد، وزارت آموزش و پرورش براساس تعلیم و تربیت غربی اداره می‌شود. اگر بانکداری و اقتصاد اسلامی نباشد، بانکداری ما غربی می‌شود. همچنین است دیگر عرصه‌های علمی. تأکید رهبر شهید انقلاب بر تولید علم و رشد اقتصاد دانش‌بنیان و بومی‌سازی علم برای استقلال کشور، با هدف مقابله با چنین جریانی بود که به لطف خدا تا حد زیادی انجام شده است.